

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

22 januari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van CAO's voor de personeelsleden van het onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een campagne tegen roken in het jongerenblad Maks

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over Nederlandse kinderen en volwassenen in Belgische scholen

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het organiseren van al dan niet politieke activiteiten in schoolgebouwen

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 22 januari 2004

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Dirk De Cock

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.29 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van CAO's voor de personeelsleden van het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van CAO's voor de personeelsleden van het onderwijs.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, tot op heden werden er zes collectieve arbeidsovereenkomsten afgesloten voor de personeelsleden van het onderwijs. Op 3 oktober 2003 diende ik hierover een schriftelijke vraag in om te vernemen welke bepalingen van deze CAO's nog geen of geen volledige uitvoering hebben gekregen.

Mevrouw de minister, een aantal weken nadien deelde u me laconiek mee 'dat momenteel een volledig overzicht van maatregelen per CAO wordt opgemaakt met de verwijzing in welke regelgeving de maatregel uitwerking vindt'. Gelet op het feit dat het antwoord slechts één zin beslaat, voel ik me verplicht om mijn vraag in deze commissie te herhalen.

Mevrouw de minister, aan welke bepalingen van deze CAO's is geen of nog geen volledige uitvoering gegeven ? Kunt u me daar een schematisch overzicht van geven ? Waaraan is een eventuele vertraging dan te wijten ? Voor welk van deze punten neemt u deze legislatuur nog een initiatief ?

Wanneer zal dat gebeuren ? Welke punten worden doorgeschoven naar een volgende legislatuur en waarom ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik heb een aantal lijsten bij met de overzichten van de verschillende CAO's. Ik stel voor die als bijlage bij het verslag te voegen.

Ik zal een stand van zaken geven van de drie CAO's waarmee wij tijdens deze legislatuur werden geconfronteerd. Zo is er de CAO IV, die begin 1999 werd afgesloten, maar die voor het overgrote deel door deze regering werd uitgevoerd. Daarnaast hebben we zelf nog twee CAO's afgesloten, namelijk CAO V en CAO VI.

De akkoorden van 1 april 1999 voor de CAO IV waren van toepassing voor de jaren 1997 en 1998, die van 23 mei 2000 voor CAO V voor de jaren 1999 en 2000 en, ten slotte, die van 23 april 2002 voor de CAO VI voor de jaren 2001 en 2002. In de meeste gevallen werden omzendbrieven gestuurd, zodat het onderwijsveld en de administratie de CAO-afspraken kennen en effectief toepassen. Voor zover er een decretale rechtsgrond nodig was, werd die opgenomen in het decreet van 13 juli 2001 betreffende het verzameldecreet onderwijs XIII en het decreet van 14 februari 2003 betreffende het verzameldecreet onderwijs XIV. Op dit ogenblik past het departement Onderwijs de diverse besluiten van de regering aan, voor zover dat nog niet is gebeurd.

Ik wil toch even duidelijk stellen dat tijdens deze legislatuur drie CAO's – waarvan er twee door mij werden afgesloten – quasi volledig zijn uitgevoerd. Dat kan niet worden gezegd van mijn voorgangers. Mijn moto is dat wat ik zelf ben overeengekomen, mijn verantwoordelijkheid is en ook door mij

Vanderpoorten

wordt uitgevoerd. Ik trek er ook de middelen voor uit.

Het is wel zo dat in de uitvoering een aantal CAO-afspraken nog niet aan bod zijn gekomen. Dat is het geval voor wat de gevolgen betreft van het mandaatsysteem bij directieleden, zoals gestipuleerd in CAO V, de herwaardering van de leerkrachten die ter beschikking zijn gesteld wegens ontstentenis van betrekking – eveneens bepaald in CAO V – en de invoering van de functiebeschrijving als prestatiestelsel, gestipuleerd in CAO VI.

Daarnaast zijn er een aantal CAO-afspraken die nog niet volledig zijn afgewerkt omdat een aantal elementen van de afspraak nog niet volledig klaar zijn of omdat de gesprekken met syndicale organisaties over de concrete implementatie nog lopen. Daaronder horen onder andere een specifieke regeling inzake plage- en lestijden voor scholen die niet tot een scholengemeenschap behoren, zoals vervat in CAO VI. De regeling inzake plage- en lestijden op het niveau van de school vond wel zijn uitvoering. Een ander element gaat over de diverse bepalingen inzake verlof en sociale anciënniteit, zoals opgenomen in CAO IV. Deze regeling zal nu nog in circuit worden gezet. Ook de omkadering van internaten, waarover bepalingen zijn opgenomen in CAO IV, CAO V en CAO VI hoort bij deze lijst.

Over de harmonisatie van de verlofstelsels voor het hogeschoolonderwijs of voor de overige onderwijsniveaus werden reeds de eerste besprekingen gevoerd. De besprekingen over het geldelijk statuut van het meester-, vak- en dienstpersoneel werden reeds gevoerd. De draad zal terug worden opgenomen na de uitvoering van het reeds ondertekende protocol over de maatregel met betrekking tot de vergelijking van de lonen tussen het gemeenschapsonderwijs en het vrij gesubsidieerd onderwijs. Deze maatregel is opgenomen in CAO VI. Het prestatiestelsel van het administratief en technisch personeel van de hogescholen en de administratieve omkadering in het deeltijds kunstonderwijs is evenmin helemaal uitgewerkt.

Ik ben me ervan bewust dat het voor de aantrekkelijkheid van een onderwijsberoep belangrijk is dat de overheid zorg draagt voor de algemene arbeidsvoorwaarden. Afgesproken algemene arbeidsvoorwaarden moeten zo snel mogelijk operationeel zijn. Het is uiteraard de bedoeling de engagementen ten aanzien van de syndicale onderwijsorganisaties en het onderwijspersoneel in het algemeen

zo snel mogelijk na te komen. Een snelle en volledige uitvoering van CAO-afspraken geeft de overheid een beter imago ten aanzien van zijn personeel.

Ik wil er wel de aandacht op vestigen dat het enige tijd in beslag neemt om voor een bepaalde CAO-afpraak zowel op het niveau van het decreet, besluit van de regering als de omzendbrief de wijzigingen rond te krijgen. In een aantal gevallen werkt de maatregel al effectief op het onderwijsveld, maar loopt de aanpassing van de regelgeving nog. Die aanpassing kan nog in een beginstadium zijn, ofwel beslecht worden tijdens een van de komende zittingen van de regering. In veel gevallen moet ook het elektronisch personeelsdossier via de bemiddeling van een externe firma worden aangepast. Een CAO-afpraak bevat meestal in algemene termen een resultaatverbintenis, wat met zich meebrengt dat er nog heel wat discussies moeten worden gevoerd over de concrete aanpak. Dit geldt zeker voor de laatste drie CAO-akkoorden die elkaar snel hebben opgevolgd en ongeveer een 150-tal afspraken bevatten.

Het onderhandelen en het omzetten van de resultaten daarvan in concrete besluiten gebeuren altijd door dezelfde mensen en lopen dus niet parallel. Het is dus materieel niet mogelijk nog sneller te werken. De volledige lijst wordt u bezorgd, zodat u in detail kunt nagaan wat volledig is uitgevoerd, waarover nog wordt onderhandeld en waar nog meer werk aan is.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw informatie en voor het bezorgen van het volledige document. Het is inderdaad belangrijk dat de overheid, als ze engagementen aangaat, ze ook naleeft. Hoever staat het intussen met CAO VII ?

Minister Marleen Vanderpoorten : We hebben het memorandum van de vakbonden begin december ontvangen. Er zijn data afgesproken waarop ze naar het kabinet komen om met mijn medewerkers een werkwijze en een timing af te spreken. Het memorandum is zeer zwaar, want het gaat over alle niveaus en over allerlei onderwerpen. Dat kan niet zomaar met dezelfde mensen worden besproken, de onderdelen ervan moeten worden voorbereid in werkgroepen.

De voorzitter : Het document wordt afzonderlijk aan alle leden bezorgd.

Voorzitter

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een campagne tegen roken in het jongerenblad Maks !

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Gryze tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een campagne tegen roken in het jongerenblad Maks !

Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het jongerenblad Maks ! is de leden van de commissie wellicht bekend. Het is een boekje bedoeld voor leerlingen vanaf het derde jaar secundair onderwijs, en wordt gratis verspreid op school. Het wordt uitgegeven door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

In het nummer van november jongstleden vinden we op de middenpagina een foto met als tekst 'Roken is sexy. Fumer est branché. Rauchen ist ganz toll.' Wie de foto bestudeert, ziet weliswaar de typische vuile nagels en vingers van een verstokte roker, maar toch hebben we onze bedenkingen bij deze actie.

De boodschap hiervan zal niet goed doordringen. Niet iedereen bekijkt de foto grondig en denkt erover na. Het lijkt ons een dubieuze ontradingcampagne die nogal oppervlakkig is en waarin vooral de tekst in het oog springt.

Mevrouw de minister, vindt u dit een geslaagde campagne ? Bestaat er geen efficiëntere manier om jongeren duidelijk te maken dat roken ongezond is ? Als het dan toch met een foto moet, dan valt veeleer te denken aan foto's van kapotte longen en zo. Bent u zinnens deze campagne op een degelijke manier te laten hernemen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de minister, collega's, vooreerst wil ik benadrukken dat

de redactie van Klasse onafhankelijk werkt van de minister of het departement. Dit is de sterkte van Klasse en de verschillende bladen die ze verspreiden. Behalve Maks ! is er ook nog Yeti, Klasse voor Ouders en Klasse voor Leerkrachten.

Via campagnes gedragsveranderingen teweegbrengen is niet gemakkelijk. Al jaren trachten de verschillende bladen van Klasse daar hun steentje aan bij te dragen. Over het slagen van een campagne kunnen we moeilijk oordelen in het parlement. De resultaten van de verschillende inspanningen zullen pas binnen enkele jaren meetbaar zijn aan de hand van het eventueel dalend, stagnerend of stijgend aantal jonge rokers.

De foto met de vuile, afgekloven nagels en de cynische tekst 'Roken is sexy' kan bij jongeren wel degelijk werken. Jongeren zijn in hun puberteit zeer sterk bezig met hoe anderen over hen denken, hoe ze eruitzien, enzovoort. Het is dus een goed idee om op dat gevoel in te spelen.

De campagne zoals die wordt gevoerd door Maks ! is inderdaad slechts één van de mogelijke manieren om jongeren het roken af te raden. Het blad wordt mee gemaakt door jongeren uit het secundair onderwijs. Die jongerenredactie koos voor deze vorm op grond van de overweging dat betutteling sowieso niet helpt. Mits enige begeleiding door de leerkrachten, de school, enzovoort, kan de boodschap van de campagne zeker nog worden versterkt.

Ik laat u een kopie bezorgen van een bijdrage uit Klasse voor Leerkrachten met meer informatie over de achtergrond van de campagne. Er bestaat heel wat discussie over het gebruik van schokeffecten bij jongeren, of het nu over verkeersongevallen, roken of aids gaat. Ik wil mij daar niet in mengen, want er zijn argumenten pro en contra. Ik onthoud vooral dat dit blad, gemaakt voor en door jongeren, zijn verantwoordelijkheid neemt, niet eenmalig maar al jarenlang.

Dit is in principe een eenmalig initiatief van de jongerenredactie van Maks ! en zal dus meer dan waarschijnlijk niet meer worden herhaald. Ik weet wel zeker dat de verschillende bladen van Klasse in de toekomst nog heel veel zullen werken aan preventie van roken, en daar kan ik alleen maar blij om zijn. Of dat nog zal gebeuren in deze trant, weet ik niet, maar het zou wel kunnen.

We mogen niet te gauw denken dat de boodschap bij jongeren niet aanslaat. Wellicht fronst af en toe iemand de wenkbrauwen, maar dat is ook goed om

Vanderpoorten

de discussie op gang te brengen. Dat was tenslotte de bedoeling van de campagne.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Toch meen ik dat deze foto niet duidelijk genoeg is. Verder had de redactie er beter een internetadres of een andere verwijzing op gezet, zodat er meer informatie kan worden verkregen dan alleen dat beeld.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat is misschien juist. Ik zal dat doorgeven aan de mensen van Klasse. Ze zullen het zo ook wel vernemen, want ik heb al gemerkt dat ze altijd uitgebreid de vragen die hier worden gesteld en de antwoorden daarop lezen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over Nederlandse kinderen en volwassenen in Belgische scholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Baelen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over Nederlandse kinderen en volwassenen in Belgische scholen.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dit probleem is niet nieuw. Toen ik deze vraag voorbereide, vond ik artikels terug waarin toenmalig Vlaams minister Van den Bossche werd geconfronteerd met deze problematiek. Hij verklaarde toen niet zo gelukkig te zijn met het feit dat dit hem 3 miljard frank van zijn begroting kostte.

Ook Nederlandse artikels maken duidelijk dat Nederlandse ouders er nogal snel voor kiezen om hun kinderen naar Vlaanderen te sturen, omdat ze vinden dat wij veel beter onderwijs aanbieden. In het licht van de gebeurtenissen van de voorbije weken is er in Nederland een heel debat losgebarsten over de agressie in het Nederlandse onderwijs, maar ook

over de kwaliteit van dat onderwijs. Daarom lijkt het me goed om, met het oog op het volgende schooljaar, de huidige problematiek opnieuw te bekijken. We willen geen oorlog ontketenen met Nederland, maar toch is er sprake van een aantal scheeftrekkingen die blijven toenemen.

We hebben daar cijfers over. Mijnheer de voorzitter, het zal u zeker interesseren dat de Taalunie op een bepaald ogenblik aandacht heeft besteed aan deze problematiek. Ook in het kader van het GENT-akkoord zijn er heel wat cijfergegevens over de grensoverschrijdende onderwijsmobiliteit van leerlingen en studenten in de grensstreek tussen Nederland en Vlaanderen. Het laatste mij bekende rapport dateert van het schooljaar 2000-2001, waaruit bleek dat ongeveer 15.000 Nederlandse leerlingen les volgen in Vlaamse onderwijsinstellingen. Dat aantal groeit jaarlijks aan.

Dat hoeft ook niet echt verbazing te wekken. Ik stel vast dat sommige basisscholen en kleuterscholen aan onze zijde van de grens bijna uitsluitend worden bevolkt door Nederlandse kinderen. Deze scholen werven op een zeer actieve wijze over de grens, want anders zouden ze niet meer leefbaar zijn. Daar ben ik realistisch in, en ik heb er begrip voor. Maar zeker in Hamont en ook in Neerpelt treffen we, zeker in het kleuteronderwijs, in sommige schooltjes nauwelijks nog een Vlaams kind aan. Dan heb ik het toch over zeven kleuterklassen.

In het basisonderwijs is er een erg grote toename. In het hoger onderwijs is de situatie omgekeerd. Hier gaan de Vlamingen iets meer naar Nederland, maar ik wil het specifiek hebben over het basisonderwijs. De cijfers die u hebt kunnen lezen, zijn gebaseerd op het officiële leerlingenaantal van 1 februari. Voor de Vlaamse overheid en de scholen maakt dit alles niet zoveel uit : de Nederlandse leerlingen tellen immers gewoon volledig mee. Voor Vlaanderen tellen die leerlingen natuurlijk ook wel mee vanuit het oogpunt van de financieringswet. Dat kan interessant zijn, maar dat weten we slechts als we cijfers krijgen over het aantal Franse kinderen in het Franstalig onderwijs, en de vergelijking een positieve balans oplevert. Is die balans negatief, dan kan dat een bijkomende handicap zijn voor de financieringswet.

Er bestaat geen afspraak of protocol tussen Vlaanderen en Nederland om dit financieel te regelen. Wel hebben we het in 1999 opgestelde rapport van de Vlaams-Nederlandse werkgroep Balans. De conclusies ervan luiden dat er veel meer Vlamingen zijn die in Nederland hogeschoolonderwijs volgen dan omgekeerd, maar dat er in het basisonder-

Van Baelen

wijs en vooral ook in de kleuterscholen een grote toename is van Nederlandse kinderen. Nederland kent immers geen kleuteronderwijs, maar heeft wel de leeftijd vanaf wanneer de leerplicht geldt, verlaagd tot 4 jaar. We hebben het hier meermaals in deze commissie over gehad met onze ex-collega, mevrouw Claes. Zij dient ter zake trouwens in het federale parlement een wetsvoorstel in. De Nederlandse leerplicht kent trouwens zoveel uitzonderingen dat dit niet zorgt voor een groter aantal kinderen in dat leerplichtonderwijs. In Nederland bekijkt men Vlaamse kleuterscholen als een goede en goedkope vorm van kinderopvang, en een goede voorbereiding van de kinderen op het leerplichtonderwijs in Nederland of Vlaanderen. De meeste kinderen blijven trouwens ook wel in het Vlaams onderwijs.

Destijds werd afgesproken dat Balans de zaken zou evalueren na 3 jaar. Dat moest dus in 2002 gebeuren. Momenteel is me echter niets bekend over een bijkomende evaluatie. Vandaar mijn eerste vraag : is er verder al een voortgangscntrole gebeurd in het verlengde van het GENT-akkoord ? Als ik me niet vergis, hebben we nog niet zo lang geleden het GENT 6-akkoord getekend. Is over die controle iets opgenomen in dat akkoord ?

Het gaat echter niet alleen over het leerplichtonderwijs. We hebben het ook al regelmatig gehad over het volwassenenonderwijs, zeker in de CVO. Daar stellen we, en dan vooral bij ons in de grensstreek, een enorme toename vast van de Nederlandse cursisten. De belangrijkste reden daarvoor is de kostprijs van de aangeboden cursussen. Ik heb hierbij nog een randvraagje : geldt de vrijstelling die Nederlanders die onder een of ander systeem vallen, kunnen krijgen, ook in Vlaanderen ? Komt dus een werkloze of iemand uit de WAO of een ander systeem ook in aanmerking voor die vrijstelling ? Indien dat zo is, betekent dat een dubbele financiering.

Mevrouw de minister, hebt u al enig zicht op het rapport Balans en de evaluatie daarvan ? Hoe ziet u een verdere opvolging van de grensoverschrijdende onderwijsmobiliteit tussen Nederland en Vlaanderen ? Is er geen mogelijkheid om een protocol of een verdrag af te sluiten met Nederland over de financiering van die Nederlandse leerlingen, en dit niet enkel te beperken tot het leerplichtonderwijs ?

Voor het hoger onderwijs heb ik geen cijfers kunnen vinden. Een Vlaamse student kan zijn studie-

financiering meenemen, hoewel de inschrijvingsgelden aan de Nederlandse universiteiten en hogescholen van een andere orde zijn dan die aan de Vlaamse universiteiten. Zij werken met een volledig ander financieringssysteem voor het hoger onderwijs. Mevrouw de minister, kunt u nagaan welke opleidingen die Vlaamse studenten volgen en aan welke universiteiten en hogescholen ? Vlaanderen kent geen hoger beroepsonderwijs, Nederland wel. Naast de universiteiten komen de Vlaamse studenten vooral in dit soort onderwijs terecht, denk ik.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de Vlaams-Nederlandse werkgroep 'Balans' was een tijdelijke werkgroep die zijn werkzaamheden heeft beëindigd in april 1999. Met de aanbevelingen uit het rapport van deze werkgroep is rekening gehouden bij het opstellen van het samenwerkingsakkoord GENT 5, dat mijn Nederlandse collega en ikzelf hebben ondertekend in februari 2000.

Voor zover ik weet, is er nog geen evaluatie geweest van het effect van Nederlandse beleidsinitiatieven, zoals de verdubbeling van de kinderopvangmogelijkheden en de fiscaal aantrekkelijkere voorwaarden, op de aanwezigheid van Nederlandse kleuters in het Vlaams onderwijs.

Vlaanderen heeft erop toegezien dat de opvolging en monitoring van de grensoverschrijdende onderwijsmobiliteit tussen Nederland en Vlaanderen expliciet als actiepunt wordt vermeld in het GENT 6-akkoord van 13 oktober 2003. Dat betekent dat dit Vlaams-Nederlands samenwerkingsverband toelaat effecten van Nederlandse beleidsinitiatieven, zoals die in verband met de kinderopvang, verder te onderzoeken. Het volstaat dat de stuurgroep van het GENT 6-akkoord hiervoor de opdracht geeft.

De aanleiding voor dit soort vragen zou de rapportering kunnen zijn van de tweejaarlijkse Vlaams-Nederlandse telling en peiling van de wederzijdse onderwijsparticipatie van leerlingen, studenten en cursisten in Nederland en Vlaanderen. Het rapport met de cijfers over het schooljaar 2002-2003 zal in mei 2004 beschikbaar zijn. Het lijkt mij logisch om hierbij de cijfers voor het kleuteronderwijs ook te onderzoeken in relatie tot andere onderwijsniveaus. Nederlandse ouders kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om hun kinderen op kleuterleeftijd in Vlaanderen in de school in te schrijven waar hun kinderen in het lager onderwijs school lopen.

Vanderpoorten

Ik wil niet al te veel vooruitlopen op de officiële cijfers van het rapport, maar nu reeds blijkt dat het aantal Nederlandse kinderen in het Vlaams basisonderwijs lichtjes is gestegen. Het totaal aantal Nederlandse kleuters in het schooljaar 2000-2001 was 590, terwijl het aantal voor het schooljaar 2002-2003 nu 704 bedraagt. Of dit aantal hoger zou zijn geweest zonder bijkomende inspanningen van Nederlandse zijde voor meer kinderopvang, moet nader onderzocht worden, onder meer per grensregio.

In het kader van de Europese Unie waar een vrij verkeer van personen geldt en juridisch wordt bewaakt, en waar de mobiliteit van lerende en werkende personen wordt gepromoot, is het niet mogelijk om met een andere EU-lidstaat een formeel verdrag af te sluiten over de financiering van leerlingen, studenten of cursisten uit die lidstaat in het Vlaams onderwijs. De enige mogelijkheid die overblijft is de oprichting van een Europees compensatiefonds voor die landen of deelstaten die te maken zouden hebben met een bovenmatige deelname van leerlingen, studenten of cursisten uit andere EU-lidstaten.

De Franse Gemeenschap, waar er een veel hogere deelname is van leerlingen en studenten uit Frankrijk, dan die van Nederlandse leerlingen en studenten in Vlaanderen, probeert dit regelmatig aan te kaarten binnen de Europese Unie, echter zonder succes.

Ik stel voor om meer aandacht te schenken aan dit onderwerp naarmate de internationalisering vordert, onder meer in het kader van de samenwerkingsakkoorden tussen Vlaanderen en Nederland. Als het rapport in mei 2004 af is, zullen we dat aan een grondig onderzoek onderwerpen. Tegelijkertijd proberen we alle mogelijkheden en alle voor- en nadelen van de verschillende onderwijsniveaus tegen die periode in kaart te brengen. Zo krijgen we tegen de zomer een volledig overzicht van heel de grensoverschrijdende problematiek. Er kunnen dan eventueel verdere gesprekken worden gevoerd met mijn Nederlandse collega.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mevrouw de minister, uit uw antwoord maak ik op dat deze zaak als een actiepoint is opgenomen in het GENT 6-akkoord en dat een stuurgroep een opdracht moet geven. Ik vraag me af hoe die stuurgroep moet

worden gestimuleerd om die opdracht te geven. Het probleem is belangrijk genoeg om ze op te volgen.

Ik ben het met u eens dat er geen financieringsakkoord van staat tot staat mogelijk is en dat de zaak binnen de Europese Unie moet worden geregeld. Uit uw antwoord leid ik af dat het Belgisch onderwijs in zijn geheel zeer aantrekkelijk is, ook voor wat de leerplicht betreft, voor leerlingen uit andere landen.

Er is nog een andere zaak. U zegt dat er in het Franstalig onderwijs nog meer Franse kinderen zitten dan dat er Nederlandse kinderen zijn ingeschreven in het Vlaams onderwijs. Als ik dat in verband breng met de financieringswet, dan is dat een zeer voordelige zaak voor onze zuiderburen.

Ik steun het voorstel om een algemeen financieringsfonds op te zetten op het niveau van de EU, zodat er een evenwicht kan worden bereikt. Ik heb liever dat die zaak uit de financieringswet wordt gehaald.

Ik vraag u erop aan te dringen bij de bevoegde ministers om het probleem binnen de EU aan te kaarten. Het heeft geen zin om dat niet te doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het organiseren van al dan niet politieke activiteiten in schoolgebouwen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het organiseren van al dan niet politieke activiteiten in schoolgebouwen.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, januari is traditioneel een receptiemaand voor nogal wat organisaties en verenigingen. Ook politieke partijen organiseren in die maand deze en andere activiteiten om hun leden en sympathisanten bij elkaar te brengen.

Roegiers

De Spirit-afdeling van Gent had vorige zondag een dergelijke activiteit geprogrammeerd in een school in de stad. De Gentse N-VA-afdeling had dit gepland in een andere school. Groot was mijn verbazing toen een journalist me een week voor de receptie zei dat het Vlaams Blok een klacht had neergelegd tegen beide scholen.

Ik wist niet waarover het precies ging en heb dan wat onderzoek gedaan. Ten gevolge van het onderwijsdecreet XIII en het besluit van de Vlaamse regering van 27 september 2002 werd een Commissie Zorgvuldig Bestuur opgericht. Eén van de zaken waarop deze Commissie moet toezien, is het verbod op politieke activiteiten binnen onderwijsinstellingen. Concreet meldt de website van deze Commissie dat 'een onderwijsinstelling binnen haar domein geen mededelingen of activiteiten kan dulden die rechtstreeks of onrechtstreeks de verspreiding van politieke ideeën meebrengen'.

Dit betekent dat, naar de letter van de tekst, geen enkele activiteit in scholen georganiseerd door politieke partijen of afgeleide organisaties mogelijk is. Vanzelfsprekend kan dit niet tijdens de schooluren, maar zichtbaar dus ook niet erbuiten.

Op de website van de Commissie staat een voorbeeld. Een directeur gebruikt de parochiezaal in zijn buurt als turnzaal. Hij schrijft dat er onderhandelingen aan de gang zijn met de kerkfabriek om de parochiezaal in erfpacht te geven aan de school. De kerkfabriek legt als enige voorwaarde op dat de zaal tijdens de weekends voor verenigingen toegankelijk moet blijven. Zo houdt bijvoorbeeld een politieke partij er elk jaar een eetfestijn. De directeur vraagt of dit nog kan als de zaal in erfpacht wordt gegeven aan de school.

In haar advies stelt de Commissie Zorgvuldig Bestuur dat ze van oordeel is dat 'aan politieke propaganda een ruime uitleg moet gegeven worden en dat daarmee alle politieke activiteiten bedoeld zijn. Politieke propaganda en politieke activiteiten in onderwijsinstellingen, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden. Lokalen van de instelling mogen niet voor politieke activiteiten worden verhuurd of gebruikt. Het verbod geldt ook buiten de schooluren en schooldagen'. De Commissie stelt bovendien dat 'het feit dat een gebouw via erfpacht ter beschikking komt van een schoolbestuur, inhoudt dat het voortaan om een onderwijsgebouw gaat. Een overdracht in erfpacht voor schoolgebouwen houdt een gebruik in volgens de onderwijsregelgeving.'

Geachte collega's, een bestuursvergadering, een nieuwjaarsreceptie, een mossel- of spaghetti-festijn, een studiedag georganiseerd door een van de politieke partijen of gelieerde organisaties, het kan niet meer binnen de schooluren, noch erbuiten. Wat ik erg vind, is dat scholen, en niet de politieke partijen, klachten van het Vlaams Blok aan het been zullen krijgen waar en wanneer die partij het wil. Deze zaak gaat dus ook u allen aan.

Mevrouw de minister, is dit verbod op politieke activiteiten werkelijk zo absoluut bedoeld bij het schrijven van onderwijsdecreet XIII en het besluit van de Vlaamse regering van 27 september 2002? Zo ja, wat was hiertoe de aanleiding? Bent u het eens met de Commissie Zorgvuldig Bestuur, die een zeer ruime interpretatie geeft aan het begrip 'politieke activiteiten'? Deelt u mijn mening dat dit verbod eigenlijk in strijd is met het grondwettelijk recht dat de vrijheid van vergadering garandeert?

Veel scholen en plaatselijke afdelingen van politieke partijen weten niet dat het organiseren van deze activiteiten verboden is en – nog erger – dat scholen bij overtreding een behoorlijk deel van hun werkingssubsidies kunnen verliezen. Bent u van plan, als het bij dit besluit blijft, deze reglementering duidelijk bekend te maken?

Bent u bereid initiatieven te nemen die het ten minste mogelijk maken buiten de schooluren politiek getinte activiteiten te laten plaatsvinden in schoolgebouwen? Zou het bovendien niet beter zijn dat een schooldirectie of inrichtende macht daar autonoom over kan oordelen?

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op.*

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, artikel 41 van de schoolpactwet van 29 mei 1959 bevat een algemeen verbod op elke politieke activiteit en propaganda in onderwijsinstellingen. Al in 1959 werd voorzien in een commissie bij het departement onderwijs om overtredingen op dit verbod te onderzoeken en eventueel sancties voor te stellen.

Het verbod slaat in hoofdzaak op politieke activiteiten bij leerlingen of door middel van leerlingen en bij het onderwijspersoneel. Elke politieke manifestatie waaraan kinderen in hun hoedanigheid van leerling deelnemen, werd verboden, zelfs als die

Vanderpoorten

manifestatie buiten de schoolmuren zou plaatsgrijpen.

Tot op heden is het verbod niet ter discussie gesteld en is de wettekst inhoudelijk ongewijzigd gebleven. In 1990 is de tekst wel geactualiseerd naar aanleiding van de communautarisering van het onderwijs en de oprichting van het Gemeenschapsonderwijs. In 2001 ten slotte is het verbod door het onderwijsdecreet XIII uit de wet van 1959 gehaald om te worden ingeschreven in de diverse niveaudecreten voor het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Deze decretale teksten bevatten een algemeen geformuleerd verbod. Het is niet de bedoeling een uitgebreide regelgeving neer te schrijven en in concreto de situaties en gelegenheden te definiëren waarvoor het verbod geldt. Daarvoor zijn naar aanleiding van de decreetstekst van 2001 de twee vorige Commissies Laakbare Praktijken vervangen door één nieuwe Commissie Zorgvuldig Bestuur. Het enige wat door onderwijsdecreet XIII dan ook is gewijzigd, is de benaming, de werking en de samenstelling van de commissie die moet waken over de toepassing van het verbod op politieke activiteiten in scholen.

De Commissie Zorgvuldig Bestuur werd geïnstalleerd om de vragen en klachten over concrete situaties in scholen te toetsen aan het algemeen geformuleerde verbod. Bij vragen formuleert de Commissie een advies ten aanzien van het onderwijsveld. Bij klachten neemt de Commissie een eindbeslissing waartegen beroep mogelijk is bij de Vlaamse regering.

De Commissie Zorgvuldig Bestuur heeft al een aantal beslissingen genomen inzake het verbod van politieke activiteiten op school, waarin ook ik me kan vinden. In haar beslissing van 2 juni 2003 stelt de Commissie dat ze van oordeel is – ik citeer – ‘dat aan het verbod op politieke propaganda in het onderwijs een ruime uitleg moet worden gegeven en dat daarmee alle politieke activiteiten bedoeld zijn. Politieke propaganda en politieke activiteiten in de onderwijsinstellingen, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden. Lokalen van de instelling mogen niet voor politieke activiteiten worden gebruikt. Het verbod geldt ook buiten de schooluren en schooldagen. De wetgever heeft een breed verbod op het oog gehad omdat het de bedoeling is dat het onderwijs in alle gevallen neutraal is ten aanzien

van elke politieke activiteit. Het breed verbod op politieke activiteiten geldt ten aanzien van het schoolbestuur en de verschillende instanties binnen de school.’

De Commissie Zorgvuldig Bestuur oordeelt daarmee in dezelfde zin als de voormalige Commissies Laakbare Praktijken. Alles wat te maken heeft met onderwijs en opvoeding mag niet ten dienste staan van een politieke partij of beweging.

Artikel 26 van de Grondwet garandeert het recht vreedzaam en ongewapend te vergaderen, op voorwaarde dat men zich gedraagt naar de wetten die het uitoefenen van dit recht kunnen regelen. Deze decretale bepalingen regelen de uitoefening van dit recht, meer bepaald de locatie, en grijpen niet in op het recht zelf. Ze zijn dus niet strijdig met artikel 26 van de Grondwet.

De beslissingen van de Commissie Zorgvuldig Bestuur worden reeds in ruime mate bekendgemaakt in het onderwijsveld. Er is vooreerst de website waar naast alle mogelijke informatie, ook de adviezen en beslissingen van de Commissie bekend worden gemaakt. Lerarendirect en Schooldirect, elektronische omzendbrieven voor leerkrachten en directies, besteden veel aandacht aan de adviezen en beslissingen van de commissie. Ook in Klasse komen de principes van zorgvuldig bestuur aan bod. Zo is in het komende februarinummer een aantal items aan dit thema gewijd.

De Commissie Zorgvuldig Bestuur stelt ook een jaarverslag op dat op de website wordt gepubliceerd. Het jaarverslag biedt een overzicht van de adviezen en beslissingen van het voorbije jaar.

Ik vestig er de aandacht op dat scholen in de eerste plaats pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen hebben. Ook politieke vorming en opvoeding tot burgerzin horen tot de taken van een school, maar dit houdt niet het organiseren van allerhande dienstverlening in. Het is dan ook wenselijk dat in politieke kwesties de school het nodige doet met het oog op objectiviteit en onafhankelijkheid.

Ten slotte wijs ik op de standpunten van het Vlaams Parlement over het meer openstellen van schoolgebouwen. Er werd een pleidooi gehouden om in schoolgebouwen meer kansen te voorzien voor de gemeenschap onder de vorm van onderwijsactiviteiten en het verenigingsleven. Er kan worden gedacht aan een open leercentrum, sportverenigingen, gebouwen verhuren aan de gemeen-

Vanderpoorten

te voor het lokaal verenigingsleven, jeugdorganisaties, enzovoort.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de minister, als ik het goed begrijp blijft u bij uw standpunt en dat van de Commissie Zorgvuldig Bestuur. Dat betekent dat in geen enkele school op geen enkel ogenblik enige activiteit van deze aard – zoals een etentje dat al dan niet toevallig wordt georganiseerd door een politieke partij of een aanverwante organisatie – kan plaatsvinden, zelfs al is het niet de bedoeling een meeting te houden. Dat mag dus niet meer plaatsvinden in de scholen. Ik wil de andere leden uitdagen : was iedereen zich hiervan bewust ? Hoewel u stelt dat de scholen daar via voldoende kanalen van op de hoogte kunnen en moeten zijn, wisten in de beide gevallen die ik heb aangehaald de schooldirecties van niets. Wellicht zal alleen het Vlaams Blok klacht indienen. Dan gaat het niet over een klacht tegen politieke partijen : daar zou ik nog mee kunnen leven. Het gaat dan wel over een klacht tegen een school die schoollokalen ter beschikking stelt. De straffen terzake zijn niet gering. Men kan grote bedragen verliezen aan werkingsmiddelen.

Ik betreur dus dat u bij dat standpunt blijft, en dat u als politica de mening deelt dat politieke partijen en politici steeds meer de lepralijders van deze samenleving moeten zijn, die nauwelijks nog ergens terecht kunnen. Ik vind dat bijzonder jammer.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : Mevrouw de minister, men maakt dus geen onderscheid tussen het inrichten van een politieke activiteit, zoals een bijeenkomst of een toespraak door een politicus, en activiteiten van verenigingen die weliswaar politiek gekleurd zijn. Dan heb ik het bijvoorbeeld over jongerenafdelingen die een eetfestijn organiseren. Klopt dat ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Voor zover ik weet, is er terzake steeds een onderscheid gemaakt, maar ik zou er alle verslagen van de Commissie Zorgvuldig Bestuur op moeten naslaan om te bekijken wat daar aan de orde is gekomen. Voor

zover ik weet, is daar steeds een onderscheid gemaakt tussen een politieke partij op zich en andere verenigingen uit de sociaal-culturele sector.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : Die verenigingen kunnen ook verbonden zijn met een politieke partij.

Minister Marleen Vanderpoorten : Daarover ga ik me nu niet zomaar uitspreken. We kunnen beter niet ingaan op voorbeelden. Ik wil eerst bekijken welke uitspraken deze Commissie Zorgvuldig Bestuur heeft gedaan. Dat is een belangrijke commissie. Ze is samengesteld uit juristen die de wetgeving terzake in al haar facetten bekijken. Er zou een verschil kunnen zijn. Ik weet niet of er een klacht is geweest bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur wanneer het gaat over instellingen zoals dat parochiehuis waarnaar werd verwezen. Dat huis is in erfpacht genomen. Dat is dus nog een andere situatie. Dit standpunt van de Commissie Zorgvuldig Bestuur gaat over het inrichten door een politieke partij van een activiteit in een schoolgebouw, met propaganda gericht op de leerlingen.

De heer Jan Roegiers : Als het gaat over politieke activiteiten ten aanzien van de leerlingen, bestaat er dus geen discussie. Daarover zijn we het eens. Het gaat hier echter over het gebruik van de schoolinfrastructuur buiten de schooluren, en over een activiteit die niet specifiek gericht is op de leerlingen of het personeel dat werkzaam is in die school.

De voorzitter : Het gaat over een interne activiteit.

Minister Marleen Vanderpoorten : Wat u nu vraagt, is een inventaris van wat wel en niet kan, om duidelijkheid te creëren. Ik stel dus voor dat we de dossiers van de Commissie Zorgvuldig Bestuur waarin een duidelijke uitspraak werd gedaan, opvragen ten behoeve van de leden en ze aan deze commissie overmaken. Voor alle duidelijkheid zullen we dat ook meedelen aan de scholen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.15 uur.*
